

Cijfers COVID-19-patiënten in de huisartsenpraktijk

Meting 6: wk 10-21 (2/3 - 24/5 2020)

Samenvatting

Hoeveel mensen komen met COVID-klachten bij de huisarts?

- In Nederland registreerden huisartsen tot en met week 21 ruim 44.000 patiënten met klinisch bevestigde COVID-19.
- Het aantal mensen met klinisch bevestigde COVID-19 of met verdenking op COVID-19 daalt nog steeds.
- Er zijn geen grote verschillen tussen stad en platteland. Het totaal aantal mensen met klinisch bevestigde COVID-19 tot en met week 21 was iets hoger op het platteland en lager in verstedelijkt platteland/kleine steden. De aantallen in de grote steden liggen hier tussenin.
- De huisartsen zien relatief veel oudere patiënten met COVID-19.

De cijfers zijn berekend op basis van een steekproef van 350 huisartsenpraktijken die representatief is voor Nederland.

Niet alle patiënten met COVID-19 worden in het ziekenhuis opgenomen. Het merendeel van de patiënten komt wel bij de huisarts. Huisartsen leggen dit vast in de elektronische patiëntendossiers. Van zo'n 350 huisartsenpraktijken uit heel Nederland ontvangt Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn deze registraties. Zodoende kunnen we snel en betrouwbaar inzicht geven in het aantal patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 en het aantal patiënten met een verdenking op COVID-19.

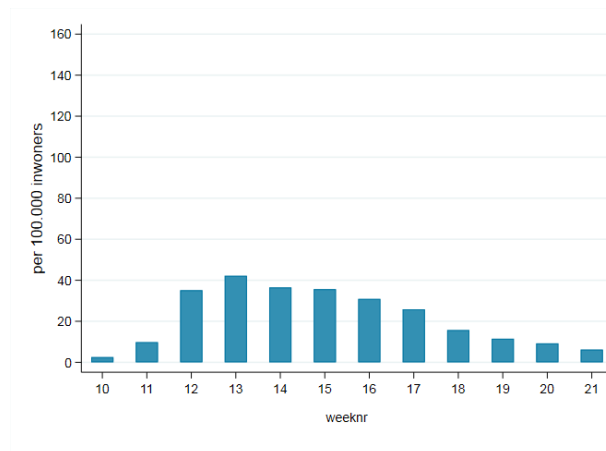
Verantwoording verwerking registraties

Voor de aandoening COVID-19 bestaat geen unieke diagnosecode. Het NHG (Nederlands Huisartsen Genootschap) adviseert huisartsen daarom bepaalde ICPC-codes te gebruiken bij de registraties en in de omschrijving 'COVID-19' of 'verdenking COVID-19' toe te voegen. Met deze registraties en hieraan gerelateerde ICPC-codes en omschrijvingen hebben we vastgesteld welke patiënten klinisch bevestigde COVID-19 of een verdenking op COVID-19 hadden. Meer informatie treft u achter in dit feitenblad aan, bij 'Methode vaststellen cijfers COVID-19 en verdenkingen op COVID-19'.

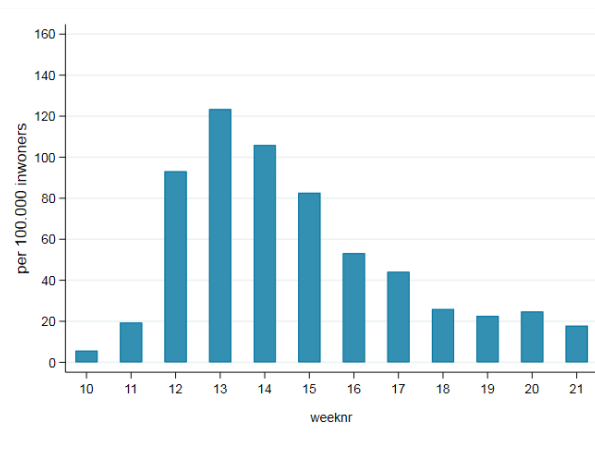
Aantal patiënten met COVID-19 en met verdenking op COVID-19 per week

Vanaf week 10 (begin maart) registreren huisartsen klinisch bevestigde COVID-19. In week 13 kwamen de meeste mensen met klinisch bevestigde COVID-19 bij de huisarts, ruim 40 per 100.000 inwoners. Dit sluit aan bij de cijfers op basis van geteste patiënten van het RIVM en de GGD-en, waarbij de piek ook in week 13 lag. In de weken hierna nam het aantal nieuwe patiënten met een bevestigde diagnose steeds verder af. In week 21 registreerden de huisartsen 6 patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per 100.000 inwoners (figuur 1). Dat is opnieuw minder dan de week ervoor.

Naast de klinisch bevestigde COVID-19 diagnoses registreerden de huisartsen ook verdenkingen op COVID-19. Ook hier lag de piek in week 13, toen het aantal 125 per 100.000 inwoners was (figuur 2). In week 21 registreerden de huisartsen 18 patiënten met verdenking op COVID-19 per 100.000 inwoners. Ook dat is minder dan de week ervoor.

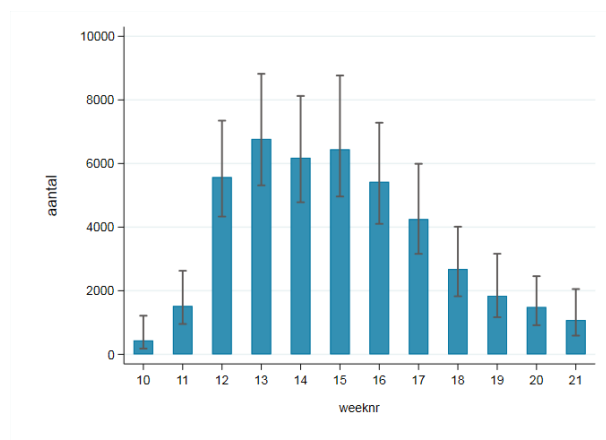
Figuur 1 Aantal door de huisarts klinisch bevestigde COVID-19, per 100.000 inwoners

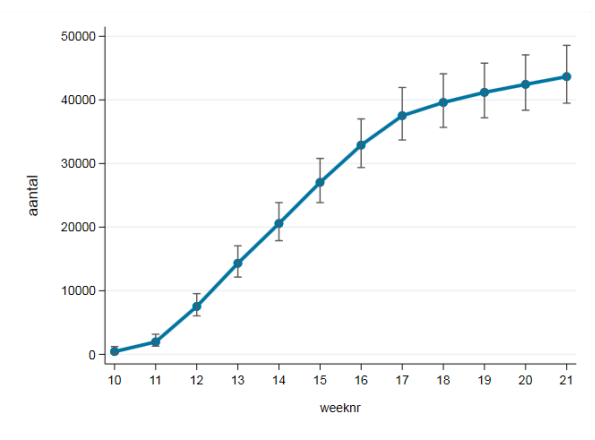
Figuur 2 Aantal door de huisarts geregistreeerde verdenkingen van COVID-19, per 100.000 inwoners

Aantallen omgerekend voor heel Nederland

De getallen per 100.000 inwoners hebben we omgerekend naar totale aantallen voor heel Nederland. Hierbij is rekening gehouden met de grote verschillen in het aantal COVID-19 patiënten per provincie en met verschillen in inwonersaantal tussen provincies ten opzichte van de steekproef van 350 deelnemende praktijken. Ook hebben we het betrouwbaarheidsinterval rondom de schatting berekend. Er zijn in week 21 minder patiënten bij gekomen dan in de week ervoor. Huisartsen registreerden tot en met week 21, volgens deze schatting, ruim 44.000 patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 (95% BI: 39.500 – 48.500) (figuur 3 en 4). De schatting van het totale aantal geregistreeerde verdenkingen van COVID-19 tot en met week 21 bedraagt 103.500 (95% BI: 97.000 – 111.000).

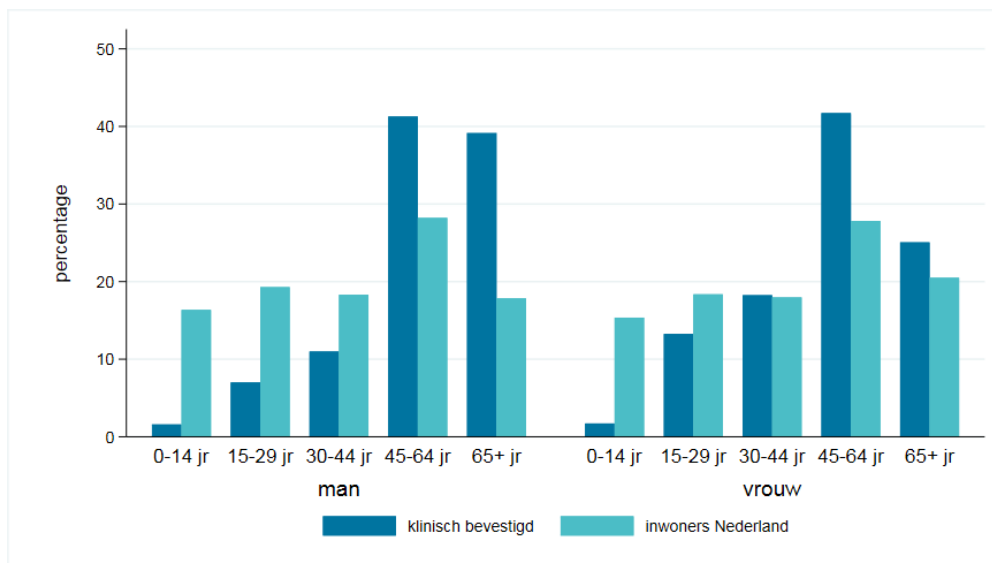
Figuur 3 Schatting van het aantal klinisch bevestigde COVID-19 patiënten in Nederland per week (met 95% betrouwbaarheidsintervallen)

Figuur 4 Totaal aantal geschatte klinisch bevestigde COVID-19 patiënten tot en met week 21 in Nederland (met 95% betrouwbaarheidsintervallen)

Verdeling naar geslacht en leeftijd

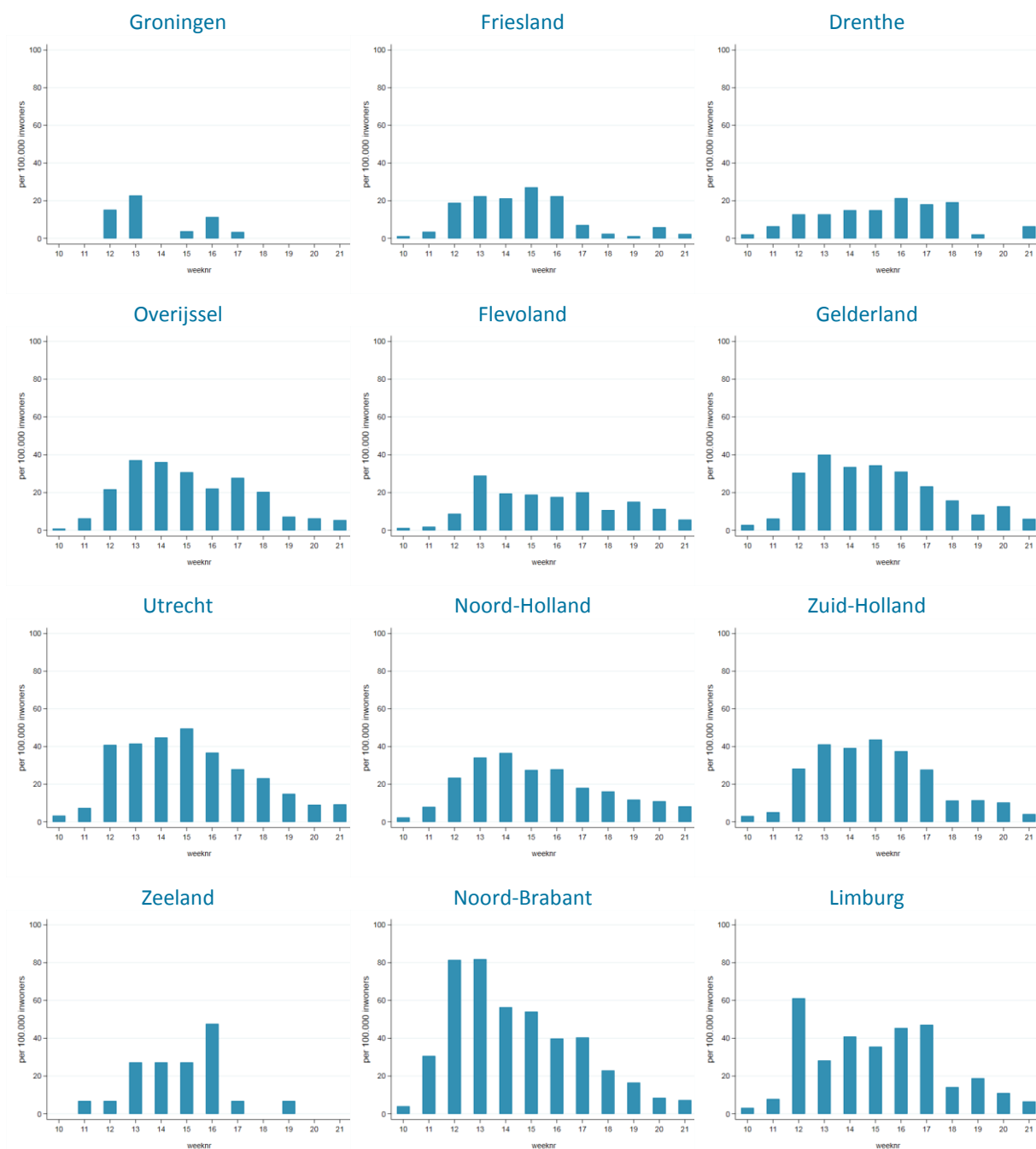
COVID-19 komt vaker voor bij ouderen dan bij jongeren, maar ook zijn er verschillen tussen mannen en vrouwen (figuur 5). In Nederland is ongeveer de helft van de inwoners 45 jaar of ouder, zowel bij mannen als bij vrouwen. Maar bij mannen was 80 procent van alle klinisch bevestigde COVID-19 patiënten 45 jaar of ouder. Bij vrouwen was dat 67 procent. In de groep van 65 jaar of ouder zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen groter: 39 procent van de mannen met klinische bevestigde COVID-19 was 65 jaar of ouder, terwijl dat bij de vrouwen 25 procent was. Onder vrouwen zijn er relatief veel patiënten met COVID-19 in de leeftijdsgroep 30 t/m 44 jaar. Dit hangt mogelijk samen met de oververtegenwoordiging van vrouwen in de zorg. Zorgmedewerkers worden vaker getest en komen ook vaker in contact met COVID-19 patiënten.

Figuur 5 Schatting van het percentage patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 in Nederland bij mannen en vrouwen en de procentuele verdeling van het aantal inwoners in Nederland, per leeftijdsgroep, week 10 tot en met 21.

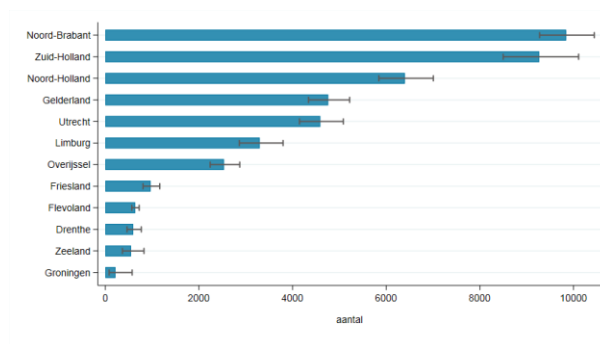
Aantallen per provincie

In figuur 6 staat het aantal patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per week uitgesplitst naar provincie. De wekelijkse aantallen patiënten, zoals geregistreerd door huisartsen, verschillen tussen provincies. Ook is te zien dat de dalende trend in klinisch bevestigde COVID-19 in de ene provincie eerder is ingezet dan in de andere en dat de dalende trend in de ene provincie sneller is dan in de andere.

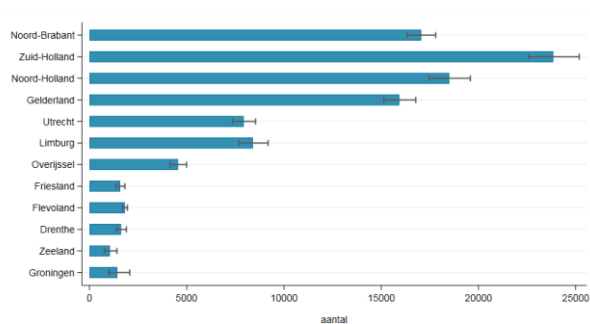

Figuur 6 Aantal door de huisarts klinisch bevestigde COVID-19, per provincie per 100.000 inwoners per week

De totale aantallen geschatte patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per provincie zijn in lijn met het beeld van de aantallen door GGD'en gemelde COVID-19 patiënten (figuur 7). Noord-Brabant heeft de meeste patiënten met klinisch bevestigde COVID-19, gevolgd door Zuid-Holland. Deze provincies hebben ook de meeste inwoners van Nederland. De noordelijke provincies en Zeeland hebben de minste patiënten die contact hebben met de huisartsenpraktijk vanwege COVID-19. In de provincie met de meeste inwoners, Zuid-Holland, registreerden de huisartsen de meeste patiënten met een verdenking op COVID-19 (figuur 8).

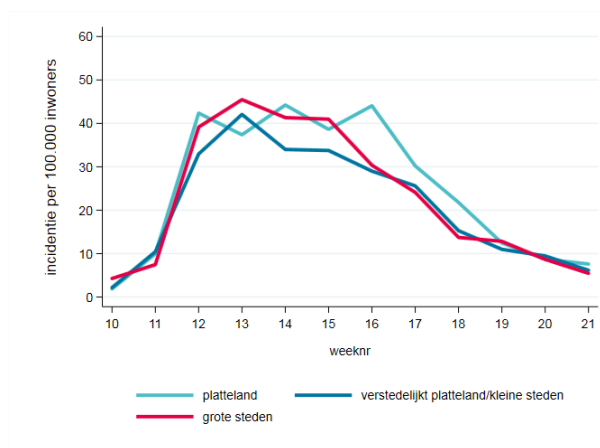
Figuur 7 Totaal aantal geschatte klinisch bevestigde COVID-19 patiënten tot en met week 21 per provincie (met 95% betrouwbaarheidsintervallen)

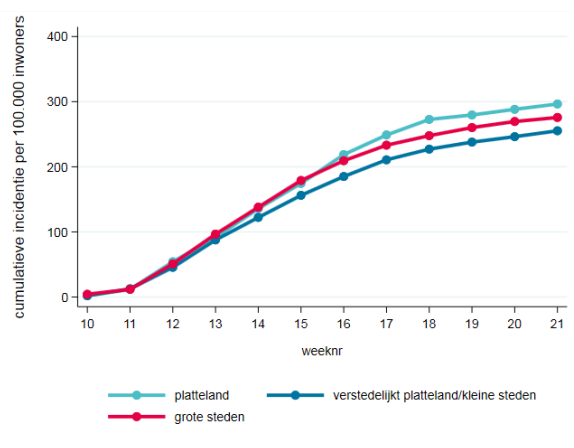
Figuur 8 Totaal aantal geschatte patiënten met verdenking op COVID-19 tot en met week 21 per provincie (met 95% betrouwbaarheidsintervallen)

Verschillen stad - platteland

We hebben gekeken of het aantal door huisartsen registreerde patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 verschilt tussen stad en platteland. Hiertoe is voor elke huisartsenpraktijk de mate van stedelijkheid van de praktijklocatie. In figuur 9 is te zien dat er geen grote verschillen waren in het wekelijkse aantal patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per 100.000 inwoners. Als deze wekelijkse aantallen cumulatief opgeteld worden, dan is te zien dat het totale aantal geregistreerde patiënten per 100.000 inwoners iets hoger was op het platteland en iets lager was in plaatsen die weinig tot sterk stedelijk waren. De grote steden liggen hier tussenin. Het totaal aantal patiënten met verdenking op COVID-19 was ook het laagst in weinig tot sterk stedelijke gebieden, terwijl deze aantallen ongeveer gelijk waren op het platteland en de grote steden.

Figuur 9 Aantal patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per 100.000 inwoners per week, naar mate van stedelijkheid

Figuur 10 Cumulatief aantal patiënten met klinisch bevestigde COVID-19 per 100.000 inwoners tot en met week 21, naar mate van stedelijkheid

Disclaimer

De getoonde cijfers zijn met de grootst mogelijke zorgvuldigheid tot stand gekomen, waarbij getracht is zo volledig mogelijk te zijn. Mogelijk zijn de cijfers lager dan de werkelijke cijfers, aangezien huisartsen niet verplicht zijn de gebruikte opmerkingenvelden in te vullen in hun elektronische patiëntendossiers en aangezien sommige positief geteste patiënten wellicht nog niet verwerkt zijn in de patiëntendossiers van de huisarts.

De cijfers zijn gebaseerd op contacten die patiënten met de huisartsenpraktijk hebben gehad. Mensen zonder klachten of met weinig klachten die toch positief getest zijn – bijvoorbeeld zorgverleners – en mensen die geen contact hebben opgenomen met de huisartsenpraktijk, zijn daarom niet terug te vinden in deze cijfers.

Ook mensen zonder klachten die wel antistoffen hebben, zijn niet terug te vinden in deze cijfers, aangezien zij zeer waarschijnlijk geen contact hebben gehad met de huisartsenpraktijk. De cijfers worden iedere week bijgewerkt waarbij ook aanvullingen over eerdere weken meegenomen worden. Hierdoor kan het voorkomen dat de cijfers van eerdere factsheets niet exact overeenkomen met een volgende factsheet.

De verspreiding van COVID-19 is regionaal zeer verschillend, ook binnen provincies. Daarom zijn de locaties van onze deelnemende huisartsenpraktijken van invloed op de gepresenteerde resultaten.

Methode vaststellen cijfers COVID-19 en verdenkingen op COVID-19

Voor het samenstellen van deze factsheet baseren we ons op gegevens van zo'n 350 huisartsen aangesloten bij Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Wekelijks krijgt het Nivel van deze surveillancepraktijken geanonimiseerde gegevens uit de elektronische medische dossiers. Voor het realiseren van de doelstelling van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn stelt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) jaarlijks een subsidie beschikbaar; deze subsidie is onderdeel van de instellingssubsidie van het Nivel.

Doorgaans registreren huisartsen diagnoses via de ICPC-codering. Voor COVID-19 bestaat (nog) geen unieke ICPC-code. Het NHG (Nederlands Huisartsen genootschap) adviseert huisartsen om bepaalde ICPC-codes te gebruiken en in de omschrijving 'COVID-19' of 'verdenking COVID-19' toe te voegen in het opmerkingenveld in de elektronische patiëntendossiers. Deze ICPC-codes en deze toegevoegde omschrijvingen hebben wij gebruikt om te bepalen welke patiënten (klinische bevestigde) COVID-19 of een verdenking op COVID-19 hadden.

Klinisch bevestigde COVID-19 betekent dat de huisarts ervan uitgaat dat de patiënt COVID-19 heeft, ofwel omdat een test COVID heeft bewezen, ofwel omdat de huisarts het klinisch beeld typerend vindt voor COVID-19.

Omdat er weinig testen worden uitgevoerd op COVID-19 door huisartsen (het heeft vaak geen klinische consequenties) wordt bij deze laatste groep vaak geen COVID-test gedaan. De reden om deze twee groepen samen te nemen is dat ze niet altijd te onderscheiden zijn op basis van de patiëntendossiers. Bovendien lijken huisartsen goed in staat om op basis van het klinische beeld een onderscheid te maken tussen patiënten met een mogelijke COVID-19 besmetting en een patiënten met een vrijwel zekere COVID-19 besmetting.

De indeling is gemaakt door twee huisartsonderzoekers in samenwerking met de andere onderzoekers van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn.

Aantallen omgerekend voor heel Nederland

De geobserveerde wekelijkse cijfers van de deelnemende praktijken (aantal gevallen gedeeld door de populatie van de praktijk) zijn gemiddeld per provincie, om rekening te houden met regionale verschillen en het feit dat het aantal deelnemers verschilt tussen provincies. Vervolgens zijn de cijfers omgerekend naar totale aantallen per provincie op basis van het aantal inwoners in de provincie. Tot slot zijn deze schattingen per provincie opgeteld voor heel Nederland. De schattingen naar leeftijd of geslacht zijn gebaseerd op de aantallen inwoners in de provincies in deze groepen. Bij de schattingen van absolute aantallen wordt rekening gehouden met het feit dat ze op een steekproef zijn gebaseerd; dit wordt weergegeven met betrouwbaarheidsintervallen.

Elke week nieuwe COVID-cijfers

Elke week berekent Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn het aantal patiënten met (klinische bevestigde) COVID-19 en het aantal patiënten met een verdenking op COVID-19 in de afgelopen week berekend. Dit doen we op basis van diagnosecodes ('Acute infectie bovenste luchtwegen', 'Andere infectie(s) luchtwegen', 'Influenza', 'Pneumonie', 'Andere virusziekte(n)', 'Andere infectieziekte', 'Koorts', 'Benauwdheid', 'Hoesten') en aanvullende omschrijvingen van de huisarts die wijzen op COVID-19. Om een grotere precisie te bereiken berekenen we ook de cijfers van de voorgaande weken opnieuw, waarbij we eventueel nagekomen gegevens meenemen.

De geobserveerde wekelijkse cijfers van de deelnemende praktijken (aantal gevallen gedeeld door de populatie van de praktijk) zijn gemiddelden per provincie. Zodoende houden we rekening met regionale verschillen en met het feit dat het aantal deelnemers verschilt per provincies. Vervolgens is daarvan het gemiddelde genomen voor heel Nederland en dat is omgerekend naar het totaal aantal inwoners in Nederland.

De indeling naar stedelijkheid is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid per km² van de locatie van de huisartsenpraktijken (ref: Dulk CJ den, Stadt H van der, Vliegen JM. Een nieuwe maatstaf voor stedelijkheid: de omgevingsadressendichtheid. Mnd. Stat. Bevolk, (CBS) 92/7): platteland = adressendichtheid categorie 5 (≤500/km²), verstedelijkt platteland/kleine steden = adressendichtheid categorie 4-3-2 (500-2500/km²), grote steden = adressendichtheid categorie 1 (≥2500/km²). Gegevens zijn verkregen van het CBS.

Meer weten?

Meer informatie over de monitoring van de COVID-19 uitbraak?

Ga naar [Corona Actueel op de Nivel-homepagina](#).

Meer informatie over Nivel Surveillance?

Ga naar onze [Surveillance-pagina](#) of stuur een e-mail naar surveillance@nivel.nl.

Contact

Dr. Mariëtte Hooiveld, projectleider Nivel Surveillance

[E] m.hooiveld@nivel.nl

[T] 030 272 9700

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt: Hooiveld M, Hek K, Heins M, Hendriksen J, Bolt E, Weesie Y, Spreeuwenberg P, Korevaar J. [Nivel Surveillance](#): Cijfers COVID-19-patiënten in de huisartsenpraktijk. Meting 6: Week 10-21 (2/3 - 24/5) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.